

17 mei 2020

**GELOVEN = EEN VOLWASSEN RELATIE
MET DE HEMELSE VADER HEBBEN**

Bijbellezing: Galaten 3, vers 19 t/m 4, vers 7

Wat is geloven nu eigenlijk precies? Er zijn heel veel definities. Er zijn ook heel veel manieren om te geloven. In de preek zullen wij uitdiepen wat Paulus over geloven zegt: *geloven, dat is een volwassen relatie met de hemelse Vader hebben.*

Geloven, dat is een volwassen relatie met de hemelse Vader hebben. Dat ga ik straks uitwerken. Straks, want waar Paulus mee bezig is in de Galatenbrief dat is meer dan een persoonlijke, praktische geloofscursus in zes hoofdstukken. Paulus neemt de Galaten steeds mee in hoe het geloof voor hem de blik op de wereld en de blik op heel de geschiedenis en alles wat er gebeurt, heeft veranderd. Paulus is op een totaal nieuwe manier gaan kijken naar zijn eigen leven, naar het leven van zijn volk, Paulus is heel anders naar de wereld gaan kijken en naar de tijd waarin wij leven, wat er achter ons ligt, de toekomst, alles! En dat heeft allemaal te maken met Jezus Christus, Zijn sterven en Zijn opstaan. Daardoor ziet Paulus de hele wereldtijd in twee tijdperken ingedeeld. Voor Christus en na Christus.

Paulus heeft het in de Galatenbrief niet gelijk over heel de wereldtijd, de prehistorie, de ijstijd enz., maar hij houdt het wat kleiner, hij houdt het bij de geschiedenis van zijn eigen volk. Paulus zegt: die tijd dat wij (joden) eeuwen lang geleefd hebben met Gods Wet die wij hebben ontvangen, de tijd dat wij door de woestijn trokken en Gods geboden met ons meedroegen... en vervolgens in het Beloofde Land woonden en zo goed en zo kwaad het ging volgens de Thora probeerden te leven..., dat is eigenlijk onze *kindertijd* geweest.

Paulus gebruikt ter illustratie een voorbeeld uit zijn tijd. Hij noemt de Wet een *paidagogos* (vers 24). 'Leermeester', of 'tuchtmeester', zo noemt een Bijbelvertaling het. Ons woord 'pedagoog' komt daar vandaan. Maar een pedagoog nu is wat anders dan een pedagoog toen. Vroeger was een *paidagogos* een slaaf die de kinderen van zijn meester naar school moest brengen. Onderweg, buitenshuis, moest hij hen beschermen. De slaaf, de *paidagogos*, had een beschermende taak. En een leidende taak. De kinderen hadden naar hem te luisteren. Hij moest hen dingen bijbrengen. En dat ging niet altijd heel goed. De term '*paidagogos*' had daardoor ook een wat negatieve bijklank, want de slaaf kon ook zijn boekje te buiten gaan en de kinderen erg hard aanpakken. Maar ook bijvoorbeeld slechte gewoonten aanleren. De functie van *paidagogos* was een belangrijke functie, noodzakelijk, maar was in praktijk ook wel pijnlijk.

Nu, zo is onze geschiedenis geweest, zegt Paulus over de geschiedenis van het volk Israël. Wij hadden de Wet van God ontvangen. De Wet was onze pedagoog. De Wet moest ons beschermen. Ons leiden door het leven. En zo ervoeren de joden het ook: die Wet bood bescherming tegen afgoden, tegen verleidingen, tegen je eigen zwakheden. Maar die Wet van God was ook pijnlijk. Zoals zo'n *paidagogos*, zo'n slaaf de kinderen pijn kon doen. Die Wet van God voedde met harde hand op: hij confronteerde je met je fouten, met je zonden, met je zwakheden. En dat hadden de joden ook ervaren. Steeds als de profeten in Naam van God spraken, dan hielden de profeten hen de Wet voor en ontdekten zij het volk aan hun zonden: aan het onrecht dat er nog steeds bleef bestaan. Aan de afgoden die steeds weer opdoken. Aan het gebrek aan vertrouwen op God en het bondjes maken met andere volken om toch stoer en sterk te kunnen zijn. De Wet was een pedagoog: beschermend en leidend, maar ook hard en pijnlijk.

Maar – zo kijkt Paulus nu terug op deze geschiedenis van zijn eigen volk, het volk Israël – dat, die hele tijd, was eigenlijk *onze kindertijd*. De tijd dat wij nog aan de hand van de Wet, onze pedagoog, door het leven liepen. En dat was op zich een goede tijd. Maar het was een tussentijd. Want *nu* is Christus gekomen. Nu zijn wij geen onmondige kinderen meer, die slaaf zijn van de slaaf die ons moet beschermen. Gal. 3,25: *nu het geloof*

gekomen is, zijn wij niet meer onder de leermeester. Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus!

En hier gebruikt Paulus opnieuw een beeld uit zijn tijd, wat ik even moet uitleggen. Paulus zegt: 'nu zijn jullie kinderen!' In die tijd van de pedagoog waren de kinderen natuurlijk ook al kinderen, maar kinderen en kinderen was twee in Paulus' tijd. Ik leg het uit: in onze tijd is alles kindgericht. Het onderwijs. De IKEA. De kerkdienst heeft een kindermoment. Elke museum heeft een kinderspeurtocht om het voor hen wat aantrekkelijk te maken. Alles is kindgericht. Dat was in Paulus' tijd anders. Romeinse kinderen werden geleid en beschermd door een slaaf en als kind had je weinig tot niets te zeggen. Sterker nog: kinderen konden zelfs verkocht worden en als slaaf ergens dienst gaan doen. Dat zou in het jodendom volgens mij nooit gebeuren, maar in de Romeinse wereld wel. Een kind kon ook weer teruggekocht worden. Dat heette adoptie. Aanneming tot kind. Een zoon stond in de kindertijd dus ook onder de macht van een pedagogische slaaf, maar daarboven stond hij volkomen onder de macht van zijn vader – de pater familias. Eigenlijk was het leven van een kind wat rechten en plichten betreft gelijk aan een slaaf. Zo zegt Paulus het dan ook in Galaten 4,1: 'zolang de erfgenaam (het kind) een onmondig kind is, verschilt hij in niets van een slaaf.; Pas als hij 25 was, dan was hij geheel onafhankelijk en kon hij werkelijk erfgenaam worden. Dan pas kon hij het familiebezit overnemen en in vrijheid leven.

Nu, zegt Paulus, alle mensen zijn ten diepste van die kinderen. Kinderen die in niets verschillen van slaven. Joden zijn van die kinderen, wij als joods volk zijn kinderen, die de Wet als pedagoog hadden. Maar ook heidenen zijn in hun kindertijd slaven geweest. Gebonden. Gevangen. Door allerlei machten geknecht en geleid en beïnvloed. *Maar nu is Christus gekomen!* De Zoon van God! En wat heeft Christus gedaan? Hij heeft voor ons een einde gemaakt aan die kindertijd! Hij heeft ons vrijgemaakt! Hoe? Nou, heel bijzonder: Hij is voor ons tot zo'n kind geworden. Hij was en is de Zoon van God, Erfgenaam, met alle rechten van een volwassen kind, één met Zijn Vader. Maar Hij heeft Zich zo bijzonder klein voor ons gemaakt. Paulus zegt in Galaten 4,4: *maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw (een joodse uitdrukking die betekent: helemaal mens, zo menselijk als het maar zijn kan)..., geboren uit een vrouw, geboren onder de wet – gebonden aan, onderworpen aan de Wet... om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.* Jezus werd tot zo'n kind, aan een slaaf gelijk, niets meer... om ons vrij te kopen, vrij te kopen uit ons slavenbestaan..., om ons te adopteren, om ons door de Vader te laten aannemen als Zijn kinderen. Wij mogen kind, volwassen kinderen zijn, met alle rechten en privileges die daarbij horen. Wij mogen kind aan huis zijn, geen slaaf, maar in vrijheid, kind aan huis zoals de Zoon van God kind bij de Vader is.

En *dat* wil Paulus op het hart drukken van die christenen in Galaten, die zo in verlegenheid werden gebracht door joodse christenen die hen vertelden dat zij bepaalde wetten moesten onderhouden (Zie: Gal 1 en 2). Nee!, zegt Paulus. Die wetten horen bij de kindertijd! Die wetten zijn nog steeds goed voor het volk Israël. Want als volwassen kinderen moet je niet opeens alle regels van je kindertijd overboord gooien. Maar je bent niet meer zo'n kind dat slaafs aan de hand van de Wet door het leven wordt geleid. Je bent nu een *volwassen* kind! Je mag erfgenaam zijn. Je hebt het errecht ontvangen. Je bent vrij! Een vrij man! Je mag delen in al de rijkdom van je hemelse Vader! Dat is je nieuwe bestaan.

En daarom kan de wereld volgens Paulus in twee tijdperken worden opgedeeld: de kindertijd en de volwassenheid. De tijd van onmondigheid, slavernij, onderworpen zijn aan allerlei machten boven je (of dat nu de goede Wet is, of de slechte afgoden en verleidingen, Paulus gooit alles op één hoop). Dat was de kindertijd. Maar er is nu een nieuwe tijd aangebroken. Je mag een volwassen kind zijn. Ja, zoals Christus, de ware Zoon van God. Delend in alle rijkdom van de hemelse Vader. Met alle rechten en privileges. Leef dat nieuwe leven! Geloven is: een volwassen relatie hebben met de hemelse Vader.

Paulus zou het zo bijzonder jammer vinden als die Galaten weer terug zouden gaan naar de kindertijd. Laat je alsjeblieft niet weer aan de hand van de Wet meenemen, als een onmondig kind, dat niets in te brengen heeft maar opgroeit aan de hand van straf en beloning, ..., je bent geadopteerd! Je bent vrij! Je mag delen in alle rechten en privileges die een volwassen kind bij de vader heeft.

Paulus heeft het in dit kader alleen over zonen. Dat heeft niets te maken met vrouwonvriendelijkheid. Het heeft juist een hele mooie reden waarom Paulus alleen maar over zonen spreekt: zonen waren erfgenaam. Op hen ging al het bezit, al de rijkdom van de vader over. Nou, zo mag door Jezus Christus ook al de rijkdom van de hemelse Vader op u en jou overgaan. Jullie zijn in Christus gedoopt, jullie zijn met Hem bekleed, zo zegt Paulus in Gal. 3,27. Er zijn geen sterkere beelden om mee aan te geven hoe bijzonder wij verbonden mogen zijn met Christus. Wij mogen Hem als een kleed aantrekken, zegt Paulus. Zo dicht op de huid dus. Zijn leven is ons leven geworden. Wij zijn ingedoopt, helemaal ondergedompeld in Hem. En daarom is al die liefde die er tussen Vader en Zoon is, nu ook voor u en mij. En al die vreugde die de hemelse Vader in Zijn Zoon vond, die blijdschap..., die vreugde, die blijdschap vindt Hij nu ook in die aardse zonen en dochters die u en ik zijn. En al de eer, de heerlijkheid, het leven dat de Zoon voor altijd bij de Vader mag delen..., echt waar..., dat is ook voor ons, dat mag in Christus ook ons deel zijn.

Heb je wel eens beseft dat God de Vader zo naar jou wil kijken... met zoveel vreugde en blijdschap en liefde? Heb je dat wel eens in Gods ogen afgelezen? En heb je wel eens beseft dat je zo geweldig rijk bent, met Jezus ligt heel de wereld aan je voeten en is de eeuwigheid te kort... Onvoorstelbaar bijzonder!

Misschien begrijpt u nu wel hoe verbijsterend het voor Paulus moet zijn geweest dat hij enkele joods christelijke zendelingen zag binnenkomen die gingen vertellen dat zij toch nog een paar wetten in acht moesten gaan nemen. Gaan wij nu weer terug naar die kindertijd? Dat wil je toch niet? Daarmee maak je toch al dat mooie, dat geweldige van Christus redding in één klap teniet? Hoe kan je nou teruggaan naar je kindertijd... en je laten leiden en laten beïnvloeden en je laten bang maken of laten opzweepen door allerlei machten, verleidingen, de Wet of wat dan ook? ... Het is dan precies als dat hondje dat dat door zijn vorige baasje werd geslagen en altijd in een kooi moest zitten. Het hondje kreeg gelukkig een nieuw baasje. Een nieuw baasje dat bijzonder goed en lief voor hem was. Maar wat doet het hondje in zijn nieuwe thuis? Het blijft altijd in zijn kooi zitten, want hij weet niet beter. En als het baasje hem een aai wil geven, dan deinst hij achteruit en bijt hij van zich af. Hij kan nog niet begrijpen wat voor een geweldig nieuw leven hij heeft bij zijn nieuwe baas, nu hij als het ware is geadopteerd. Nu, je bent toch niet zo'n hondje?

Zou het ook voor u en mij ook een valkuil kunnen zijn om terug te gaan in de kindertijd? Of dat wij misschien zijn blijven steken in de kindertijd? Dat je niet de hemelse Vader voor je ziet die je laat delen in al Zijn rijkdom..., maar dat je vooral die pedagoog voor je ziet die je straft en beloont, soms tamelijk willekeurig? ... Leeft u al uit die relatie met de hemelse Vader? Bent u kind aan huis bij God? Of durft u nog niet zo goed die drempel over te gaan? Blijf je in je kooitje zitten, terwijl Christus een plaats dicht bij de Vader heeft klaargemaakt? ... Geniet je wel op sommige momenten van de ogen van de Vader Die in liefde op je zijn gericht, of zie je vooral al de dingen die je moet doen en al de eisen waaraan je moet voldoen? ... Durf je je door de hemelse Vader in de armen te sluiten of ben je bang voor door-de-mandte-vallen bij Hem? ... Leef je vanuit de hemelse zorg van deze Vader of en vindt je het nog erg lastig om op Hem te vertrouwen? Ben je nog bang voor het onberekenbare van God? Dat dingen toch anders zullen lopen dan jij had gepland? ... Zie je al uit naar die erfenis die nu al op je naam staat maar waar je straks helemaal door overweldigd zult worden? Of ben je nog bezig om los van Gods beloften je ook goed en zeker te voelen? Zit je nog zo gevangen in jezelf, als een onmondig kind?

Leef als een kind van de hemelse Vader. Als een kind met een thuis. Met een toekomst. Met een bescherming en zorg. Met een gezin om je heen, waarin er geen onderscheid is (3,28) tussen jood en heiden, slaaf en vrij mens, man of vrouw, een bont gezin, een levendig familiehuus waarin culturele grenzen, sociale verhoudingen en sekseverschillen geen scheidslijnen meer mogen vormen.

En als je het allemaal lastig vindt..., Paulus zegt: de Heilige Geest wil je helpen om zo'n kind te zijn en steeds meer te worden. Hij zal ons helpen om dat nieuwe leven vorm te geven. Hij zal ons leren roepen - nee, Paulus zegt het nog mooier: de Geest roept *in* jou (Gal 4,6): 'Abba, Vader!' Hij helpt je om steeds meer vertrouwd te raken met je hemelse Vader die jou uit liefde heeft geadopteerd en met die hemelse Zoon Die jou heeft vrijgekocht. De Geest van Christus wil jouw leven doorademen, vol maken van Jezus..., zodat je steeds meer zoon zult zijn, steeds meer thuis zult raken, steeds meer kind van de Vader zult zijn. De Geest leert je roepen 'Abba, Vader!' Paulus gebruikt een heel sterk woord: uitroepen, roepen met heel je hart, Hem deelgenoot maken van alles wat in je is: Abba, Vader!

Maar over dat laatste nog wel even een belangrijke opmerking. Abba, dat betekent 'papa'. Vaak wordt er de nadruk op gelegd dat dit een koosnaampje is: 'pappie' of iets dergelijks. Nu, het klopt dat 'abba' een van de eerste woordjes is die een joods kind leert spreken. Maar het woord 'Abba' wordt ook in volwassen relaties gebruikt. De enige keer in het Markusevangelie dat wij Jezus 'Abba' horen zeggen, dat is op het moment dat Hij in de hof van Getsemané is en Zijn dood voor ogen ziet. Oneerbiedig gezegd: Jezus kruipt dan dus niet bij vader op schoot, Nee, Hij zegt: 'Abba Vader, alle dingen zijn mogelijk voor U; neem deze drinkbeker van Mij weg, maar niet wat Ik wil, maar wat U wilt'. Hij erkent het gezag van Zijn Vader. En Hij wil Zijn Vader eren. Ik ben bang dat wij het 'kind-mogen-zijn-van-God' soms al teveel naar onze eigen wensen hebben ingevuld. Liefde, geborgenheid, warmte. Inderdaad. Gelukkig wel. Maar de Bijbel roept ons niet op om terug te gaan naar een knusse kindertijd, maar om volwassen te zijn. Ook in Paulus' voorbeeld gaat het om *volwassen* kinderen die erfgenaam zijn. Het gaat om een volwassen relatie met de hemelse Vader. Het gaat er niet om dat je als gelovige op en top verzorgd wordt, voor wie alles kindvriendelijk is gemaakt, alles leuk moet zijn, kinderen staan centraal. Nee: Abba Vader, zegt Jezus. Wat U wilt, dat staat in Mijn leven centraal. Waar U Mij heen wilt leiden. Hoe Ik U kan eren. Abba Vader, dat bekent ook: U heeft het gezag en ik heb diep ontzag. U te eren, dat is mijn verlangen.

Geloven is: een volwassen relatie hebben met de hemelse Vader, de hemelse Vader Die je in al Zijn rijkdom laat delen. Geloven is genieten van de vrijheid waarin je mag staan. En roepen, dagelijks roepen tot die hemelse Vader, je hart met Hem delen en luisteren naar wat er in Zijn hart is voor jou. Geloven dat is genieten van de vreugde waarmee Hij naar je kijkt... en verlangen naar het moment dat die vreugde ongestoord en eindeloos zal zijn. Je mag door Christus zoon van de Vader zijn. Erfgenaam. Kind aan huis.

Maar geloven is dus ook: de kindertijd achter je laten. De verantwoordelijkheid dragen die de Vader je heeft gegeven. De wil van de Vader in je leven zoeken: 'niet wat ik wil (dat is wat peuters zeggen: ikke, ikke), maar wat de Vader wil. Zorgdragen voor het familiehuus. Geloven, dat is steeds meer op je hemelse Vader willen gaan lijken.

Als je nu na heel deze preek naar je eigen geloof kijkt...: leef je als een onmondig kind van God, zonder echte relatie, een kind dat bepaalde dingen vanwege Zijn Vader moet en doet en best wel gevangen zit in het leven? Is dat voor jou geloven? ... Of ga je dankzij Jezus als kind van God deze week tegemoet, in vertrouwen, in verlangen, in verantwoordelijkheid, in vreugde om je hemelse Vader? Dat is echt geloven, volgens Paulus.